

NIEMANDSLAND

(No Man's Land)

Toneelspel in twee bedrijven

door

HAROLD PINTER

vertaling

Yolanda Plaatzer

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

(Grimas Theatergrime verkoop)

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **NIEMANDSLAND - NO MAN'S LAND** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **HAROLD PINTER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **4** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

HIRST - een man van zestig

SPOONER - een man van zestig

FOSTER - een man van dertig

BRIGGS - een man van veertig

DECOR:

Het geheel speelt zich af in een grote kamer in een huis in Noordwest Londen. Weinig, maar goed gemeubileerd. Een forse en comfortabele stoel, waarin Hirst zit. Een muur met boekenplanken met verschillende stukken aardewerk, waaronder twee grote bekers, die als boekensteunen fungeren. Voor het raam hangen zware gordijnen. Het belangrijkste meubelstuk in de kamer is een antiek kabinet, met een marmeren blad, koperen steunen en open planken, waarop verschillende flessen staan met alcoholische dranken, aperitieven en soorten bier.

EERSTE BEDRIJF

Een zomeravond. Spooner staat in het midden van de kamer. Hij draagt een heel oud en versleten pak, donker verbleekt overhemd, een kreukerig en vlekkerige stropdas. Hirst schenkt een whisky in bij het kabinet. Hij is precies gekleed, sportjasje, scherp gevouwen broek.

HIRST: Puur?

SPOONER: Puur, ja graag, absoluut puur. *(Hirst brengt hem het glas)*
Dank je. Wat ontzettend aardig van je. Wat ontzettend aardig.

HIRST *(schenkt zichzelf een wodka in)*: Proost.

SPOONER: Op je gezondheid. *(ze drinken. Spooner nipt. Hirst drinkt z'n glas in een teug leeg. Hij vult zijn glas weer, loopt naar de stoel en gaat zitten. Spooner drinkt zijn glas leeg)*

HIRST: Alsjeblieft, schenk jezelf in.

SPOONER: Vreselijk aardig van je. *(loopt naar het kabinet, schenkt in en draait zich om)* Op je gezondheid. *(neemt een slok)* Wat zei ik ook al weer toen we voor jouw deur stonden?

HIRST: Ah..... eens kijken.

SPOONER: Ja, ik had het over kracht. Herinner je het?

HIRST: Kracht. Ja.

SPOONER: Ja. Ik wilde zeggen, zie je, dat er sommige mensen zijn die krachtig lijken te zijn, wiens idee van waar kracht uit bestaat overtuigend is, maar wie zegt wat kracht is. Wat zij bezitten is geen kracht, maar bekwaamheid. Ze zijn opgevoed en staan voor wat in feite een berekende houding is. De helft van de tijd werkt het. Het vereist een intelligent en scherpzinnig iemand om door die houding heen te prikken en de zwakte zelf van die houding waar te nemen. Ik ben zo'n iemand.

HIRST: Je bedoelt één van die laatste?

SPOONER: Eén van die laatste, ja, een intelligent en scherpzinnig iemand. Niet één van de eerstgenoemde, oh nee, absoluut niet, in geen geval. *(pauze)* Mag ik zeggen hoe vriendelijk het van je was mij binnen te vragen. Eigenlijk ben je de vriendelijkheid zelf. Ongetwijfeld altijd de vriendelijkheid zelf geweest, nu en in Engeland en in Hampstead en voor eeuwig. *(kijkt de kamer rond)* Wat een verrassend aangename kamer. Ik voel me hier vredig. Beschermd tegen alle gevaar. Maar wees alsjeblieft niet ongerust. Ik zal niet lang blijven. Ik blijf nooit lang bij anderen. Ze verlangen het niet. En dat is, voor mij, een gelukkige stand van zaken. Mijn enige waarborg, zie je, mijn ware steun en troost, zit in de bevestiging, die ik ontlokte van allerlei soorten

mensen, een gemeenschappelijk en voortdurend niveau van onverschilligheid. Het verzekert me dat ik ben zoals ik denk dat ik ben, dat ik evenwichtig ben, concreet. Interesse in mij tonen of, goeie genade, alles wat leidt tot een uitdrukkelijke voorkeur voor mij, zal bij mij een acute staat van alarm veroorzaken. Gelukkigerwijs, 't gevaar is ver weg. *(pauze)* Ik spreek tegen je met deze verrassende openhartigheid, omdat je ongetwijfeld een terughoudend man bent, iets wat aanspreekt, en omdat je duidelijk de vriendelijkheid zelf bent. *(pauze)* Hang je vaak rond op Hampstead Heath?

HIRST: Nee.

SPOONER: Maar op jouw uitstapjes..... hoe ongewoon ook..... op jouw ongewone uitstapjes..... verwacht je nauwelijks mensen als ik tegen het lijf te lopen. Heb ik het goed?

HIRST: Nauwelijks.

SPOONER: Ikzelf hang vaak rond op Hampstead Heath, niets verwachtend. Ik ben te oud om maar iets te verwachten. Vind je niet?

HIRST: Ja.

SPOONER: Een valstrik en verleiding, als daar ooit één was. Maar natuurlijk merk ik door mijn blikken door de takken een goede deal op. Een humorist noemde me eens een tussen de takken gluurder. Een zeer tactloze interpretatie, vond ik.

HIRST: Ongelukkig gekozen.

SPOONER: Mijn God, je hebt gelijk. *(pauze)*

HIRST: Wat een humorist.

SPOONER: Je hebt absoluut gelijk. De Engelse taal is alles wat we nog hebben. Kan het gered worden? Dat is mijn vraag.

HIRST: Je bedoelt, dat wat overblijft is redding van jezelf.

SPOONER: Min of meer.

HIRST: Redding van jezelf moet in jou zitten.

SPOONER: Het is bijzonder aardig van je om dat te zeggen. In jou ook, misschien, desondanks heb ik niet voldoende aanwijzingen om door te gaan, tot nu toe. *(pauze)*

HIRST: Je bedoelt, omdat ik weinig gezegd heb?

SPOONER: Je bent een stil iemand. Het is een pak van mijn hart. Kun je je voorstellen, twee van ons erop los kletsend zoals ik? Het zou onverdraaglijk zijn. *(pauze)* Trouwens, wat betreft gluren, ik voel het als mijn plicht om één ding duidelijk te maken. Ik gluur niet voor sex. Dat is voor altijd voorbij. Volg je me? Wanneer mijn takken het toevallig overkomen, zal ik zeggen hun blik te laten rusten op sexuele verenigingen, hoe perifrastisch ook, ik zie alleen het wit van de ogen, zo dichtbij, ze vervullen me, geen afstand mogelijk, en wanneer je niet de juiste afstand tussen jezelf en anderen kunt houden, wanneer je niet

langer een objectieve relatie met de kwestie kan handhaven, is de kool het sop niet waard, vergeet het dus en onthoud dat afstand het eerste is wat je in de gaten moet houden, afstand vooral in maanlicht, en nog veel meer van dat.

HIRST: Je klinkt alsof je een grote hoeveelheid ervaring achter je hebt liggen.

SPOONER: En onder me. Ervaring is een onbetekenend iets. Iedereen heeft ze en kan zijn verhaal erover vertellen. Ik laat ervaring over aan psychologische interpretators, de wereld van de natte droom. Ikzelf kan iedere vorm van ervaring die je wenst doen ontstaan, die beantwoordt aan jouw smaak of de mijne. Kinderspel. Het heden zal niet vertekend worden. Ik ben een dichter. Ik ben geïnteresseerd in waar ik voor altijd aanwezig en levendig ben. *(Hirst staat op, loopt naar het kabinet, schenkt een wodka in)* Vind je dat ik te ver ben gegaan?

HIRST: Ik verwacht dat je veel verder gaat.

SPOONER: Echt? Dat betekent niet dat ik je interesseer, hoop ik?

HIRST: Niet in het minst.

SPOONER: Goddank. Mijn hart stond even stil. *(Hirst houdt de gordijnen opzij, kijkt even naar buiten, laat de gordijnen vallen en blijft staan)* Maar niettemin heb je gelijk. Je intuïtie is perfect. Ik zou verder kunnen gaan, in meerdere opzichten. Ik zou vooruitgang kunnen boeken. Mijn afweer opschorten, me werpen op een surrogaat, de cavalerie oproepen, of alles eruit gooien, vanuit de wetenschap dat wanneer succes overstroomt, dat succes niet vastgehouden kan worden. Wat ik probeer te zeggen, voor het geval dat je het niet snapt, is dat ik een vrij man ben. *(Hirst schenkt zich nog een wodka in en drinkt het op. Hij zet het glas neer, loopt behoedzaam naar zijn stoel en gaat zitten)*

HIRST: Het is lang geleden sinds we een vrij man hier in dit huis hebben gehad.

SPOONER: Wij?

HIRST: Ik.

SPOONER: Is er een ander?

HIRST: Een ander wat?

SPOONER: Mensen. Persoon.

HIRST: Wat ander?

SPOONER: Er staan twee bekers op die plank.

HIRST: De tweede is voor jou.

SPOONER: En de eerste?

HIRST: Zou je het willen gebruiken? Zou je iets warm willen?

SPOONER: Dat zou gevaarlijk kunnen zijn. Ik wil het op jouw Scotch houden, als ik mag.

HIRST: Help jezelf.

SPOONER: Dank je. (*loopt naar het kabinet*)

HIRST: Ik zal een whisky met je nemen, als je zo vriendelijk zou willen zijn.

SPOONER: Met plezier. Dronk je geen wodka?

HIRST: Ik wil me graag bij je aansluiten voor een whisky. (*Spooner schenkt in*)

SPOONER: Jij neemt het puur, zoals het is.

HIRST: Oh, absoluut zoals het is. (*Spooner brengt Hirst zijn glas*)

SPOONER: Op je zeer goede gezondheid.

HIRST: Op de jouwe. (*ze drinken*) Vertel me eens..... hang je vaak rond bij Jack Straw's Castle?

SPOONER: Ik kende het als jongen.

HIRST: Vind jij de bar nu even bekoorlijk als dat hij was in de dagen van de struikrovers, toen het regelmatig bezocht werd door struikrovers? Met name Jack Straw. De grote Jack Straw. Vind jij het veel veranderd?

SPOONER: Het veranderde mijn leven.

HIRST: Lieve hemel. Deed het dat echt?

SPOONER: Ik refereer aan een midzomeravond, toen ik een borrel deelde met een Hongaarse emigrant, onlangs weggegaan uit Parijs.

HIRST: Dezelfde borrel?

SPOONER: In geen geval. Je hebt aangenomen, zou ik me kunnen voorstellen, dat hij een vroeger lid van de Hongaarse aristocratie was?

HIRST: Dan nam ik aan, ja.

SPOONER: Op die zomeravond, geleid door hem, realiseerde ik me voor het eerst, hoe rustig het leven kon zijn, temidden van varkens en herrie. Hij oefende een hele opmerkelijke.... vredige invloed op me uit, zonder inspanning, zonder.... enig verlangen om invloed te hebben. Hij was zoveel ouder dan ik. Mijn verwachtingen in die dagen, en ik geef toe dat ik verwachtingen had in die dagen, hadden hem niet in hun kader van aanbevelingen omvat. Ik had rondgedoold tot bovenaan Hampstead Heath, een gevangene van herinneringen van een meer dan gewoonlijk onmiskenbare afschuw en ontdekte mezelf, niet geheel tot mijn verbazing, een pint bestellend in de bar van Jack Straw's Castle. Dit bereikte en heeft een weg genomen door een bijzonder weerzinwekkende, vliegensvlugge massa van literaire intelligentsia, ik struikelde, nietsziend, met mijn pint, bij zijn kale, geelbruine bewegingloze tafel. Zo kaal als hij was. (*pauze*) Ik verwachtte, nadat mijn halve pint erover heen gegaan was, nooit meer te zullen genieten, dat ik sprak, plotseling, plotseling sprak en.... een repliek ontving, geen ander woord kan voldoen, een repliek, de manier waarop....

HIRST: Wat dronk hij?

SPOONER: Wat?

HIRST: Wat dronk hij?

SPOONER: Pernod. *(pauze)* Ik was op dat punt min of meer geïmponeerd, door een intuïtie dat hij een mate van rust bezat op een manier die ik nooit was tegengekomen.

HIRST: Wat zei hij? *(Spooner staart hem aan)*

SPOONER: Je verwacht dat ik me herinner wat hij zei?

HIRST: Nee. *(pauze)*

SPOONER: Wat hij zei..... zoveel jaar geleden..... raakt kant noch wal. Het was niet wat hij zei, maar wellicht de manier waarop hij zat, welke mij mijn hele leven is bijgebleven en heeft, dat weet ik heel zeker, mij gemaakt tot wat ik ben. *(pauze)* En ik ontmoet jou vanavond in dezelfde bar, hoewel aan een andere tafel. *(pauze)* En ik ben verrast door jou, nu, zoals ik eens verrast was door hem. Maar zal ik morgen nog verrast zijn door jou, zoals ik vandaag de dag nog steeds verrast ben door hem, ik vraag het me af.

HIRST: Ik kan het niet zeggen.

SPOONER: Het kan niet gezegd worden. *(pauze)* Ik zal je een andere vraag stellen. Heb je enig idee waar ik mijn kracht aan ontleen?

HIRST: Kracht? Nee.

SPOONER: Ik ben nooit geliefd geweest. Daaraan ontleen ik mijn kracht. Ben jij? Ooit? Geliefd geweest?

HIRST: Oh, ik neem aan van niet.

SPOONER: Ik keek eens op in mijn moeders gezicht. Wat ik daar zag was niets minder dan pure kwaadwilligheid. Ik was zo gelukkig het levend eraf te brengen. Je zal willen weten wat ik had gedaan om zo'n afschuw bij mijn eigen moeder uit te lokken.

HIRST: Je was bezopen.

SPOONER: Helemaal goed. Hoe oud denk je dat ik toen was?

HIRST: Achtentwintig.

SPOONER: Helemaal goed. Hoe dan ook, ik verliet snel daarna het huis. *(pauze)* Mijn moeder blijft, moet ik zeggen, in veel opzichten een ontzettende aantrekkelijke vrouw. Haar bolletjes zijn de beste. *(Hirst kijkt hem aan)* Haar krentenbolletjes. De beste.

HIRST: Zou je zo vriendelijk willen zijn me nog eens een drupje whisky in te schenken?

SPOONER: Zeker. *(Spooner pakt het glas, schenkt whisky in, geeft het aan Hirst)* Wellicht is het tijd dat ik mezelf voorstel. Mijn naam is Spooner.

HIRST: Ah.

SPOONER: Ik ben een trouw liefhebber van kunst. In het bijzonder de

kunst van de poëzie en een gids voor de jongeren. Ik hou open huis. Jonge dichters komen naar me toe. Ze lezen me hun gedichten voor. Ik becommentariër, geef ze koffie, kost niets. Vrouwen zijn toegelaten, sommige van hen zijn ook dichters. Sommige niet. Sommige van de mannen niet. De meeste mannen zijn het niet. Maar met de ramen naar de tuin open, mijn vrouw grote glazen vruchtendrank inschenkend, met ijs, op een zomeravond, jonge stemmen die zich af en toe verheffen tot ongeleide ballades, jonge lichamen liggend in het verdwijnende licht, mijn vrouw bewegend door de schaduwen in haar lange avondjurk, wat kan het schelen? Ik bedoel, wie kan ons tegenspreken. Wat voor kritiek kan er gevonden worden op wat au fond een gebaar is met betrekking tot het voedsel en behoud van kunst en door kunst naar deugdzaamheid.

HIRST: Door kunst naar deugdzaamheid. (*heft zijn glas*) Op je goede gezondheid.

SPOONER (*gaat voor de eerste keer zitten*): Toen we ons zomerhuisje hadden..... toen we ons zomerhuisje hadden..... gaven we onze visite thee, op het gazon.

HIRST: Ik deed hetzelfde.

SPOONER: Op het gazon?

HIRST: Ik deed hetzelfde.

SPOONER: Had jij een zomerhuisje?

HIRST: Thee op het gazon.

SPOONER: Wat is er met hen gebeurd? Wat is er gebeurd met onze zomerhuisjes?..... Wat is er gebeurd met onze gazons? (*pauze*) Wees eerlijk. Zeg het me. Je hebt iets onthuld. Je hebt een duidelijke verwijzing naar je verleden gemaakt. Kom er niet op terug. We delen iets. Een herinnering aan het plattelandsleven. We zijn beiden Engels. (*pauze*)

HIRST: In de dorpskerk zijn de balken versierd met lauwerkransen, ter ere van jonge parochievrouwen, die beschouwd werden als maagd gestorven te zijn. (*pauze*) Hoe dan ook, de lauwerkransen zijn niet alleen aan meisjes geschonken, maar aan allen die ongetrouwd stierven, de witte bloem van een vlekkeloos leven dragend. (*pauze*)

SPOONER: Je bedoelt dat niet alleen jonge parochievrouwen, maar ook jonge parochiemannen zo zijn geëerd?

HIRST: Dat bedoel ik.

SPOONER: En dat oude parochiemannen, die eveneens als maagd stierven zo zijn bekroond.

HIRST: Ongetwijfeld.

SPOONER: Ik ben in vervoering gebracht. Vertel me meer. Vertel me meer over de ongewone kleine perversiteiten van jouw leven en

periodes. Vertel me meer, met al de deskundigheid en virtuositeit die je kan verzamelen, over de sociaal economisch politieke structuur van het milieu waarin jij de leeftijd van gezond verstand bereikte. Vertel me meer. (*pauze*)

HIRST: Er is niet meer.

SPOONER: Vertel me dan over je vrouw.

HIRST: Wat vrouw?

SPOONER: Hoe mooi ze was, hoe liefhebbend en hoe trouw. Vertel me met wat voor vaart ze door de lucht zwaaide, met wat voor snelheid kwam ze los van de whicket, of ze reageerde op een spinbal door die met de vingers aan te raken, of je zou 'n shooter met haar kunnen gooien, of 'n off-break samen met een legbreak actie. Met andere woorden, had ze effect. (*stilte*) Je wilt het niet zeggen. Dan zal ik je vertellen..... dat mijn vrouw..... alles had. Ogen, een mond, haar, tanden, billen, borsten, absoluut alles. En benen.

HIRST: Die haar wegdroegen.

SPOONER: Droegen wie weg? Jouwe of mijne? (*pauze*) Is ze hier nu, jouw vrouw? Ineengedoken in een gesloten kamer, misschien?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto